

voltak, de neki magának nem volt öröme benne; megharagudott embertársaira, mivel úton-útfélen kinevették. Erre próbát tesz és újra fellép komoly szerepekben, de szegény pórul járt: — kifütyölték. Mégis kitartással működik a pályán, semmibe véve a küzdést, nélkülözést. 1814. máj. 18-án hűlés következtében megsiketült és a színpadtól visszavonult, de Székely József és neje rábeszélésére 1818. máj. 24-én újra szerződött. 1819. febr. 19-én a következő kéréssel fordult a közönséghez a színlapon: (A darab jutalomjátékában került előadásra, címe: »Mit tehet néha egy bánkócédula?« vj. 4 felv., melyben Báró Falborn volt a szerepe.) »Hazám tisztelt Fijai és Leányi! Kegyes Pártfogójim! Abba a' nagy Kertbe, melyben a Földön maradó Plánták s az Égre emelkedő Cedrus gyanánt belé tartoznak: Én is egy élőfa, hajdon az, a minek a Fő-kertész (a Természet) ültetett, meghoztam annak idejében, a' mit nekem adott volt. Itt áll még az Ősz komor szelei között szállingóznak már a sárguló levelek, — nincs a' mi vonja többé az esmeretlent, csak az a jószívű Hazafi indulhat meg, aki látta valaha a maga nemű gyümölcseivel 's meg gondolva, hogy minden Paraditsomok is így hervadnak el, mihelyt a Tél északi lehellelte megindul; csak egy szenvedheti meg havasonn is, azon a' helyen, a' hol egykor zöldellett. — Ki tudja? hátha a jószívű Hazafiak Kegyessége mint a' szelid napfény még egyszer felélesztve virágzásra ébreszti; 's ha kedvező hosszú Ősze lesz, még az örökre elmúlt nyárnak, valami képét játszódja vissza. A nagy Erdemű Kegyes Publicumnak alázatos szegény régi hív Szolgája J. P.« — Szerette Erdélyt, Kolozsvár lelkes közönségét, működött még Miskolcon és Debrecenben. Az első színészek táborában nálánál hivatottabb apostolt nem igen találunk s hogy mennyire rajongott a rögzös pályáért, mutatja az a körülmény, hogy 43 évig működött és 74 éves korában mondott búcsút a forró deszkáknak.

Utolsó föllépése 1835-ben volt a »Csörgő sapka« c. vígjáték Mandolino halász szerepében. Midőn játék után kitapsolták, meghatottságában csak ennyit tudott mondani: »Jó éjszakát!«...

Hajlott korában a jólelkű báró Wesse-

lényi Farkas, gróf Kemény Sámuel és gróf Mikes viselte gondját, bőkezűen támogatva a kitűnő színjátszót. — Ez időben künn lakott a város végén egy asztalosmesternél, aki a színpadról megkedvelte az öreg urat.

Megh. Kolozsvárott, 1845. dec. 2-án, 83 éves korában. Szomorú jelentése így szól:

»Szomorú jelentés.

A' derék agg színész, Jancsó Pál 83 évekre terjedett becses éltét, csak két napokig tartott — inkább elgyengülésből eredett — szélütés következtében dec. 2-án, estvéli 6 órakor bevégezte. Az idvezült, az ezelőtt 53 évvel alakult első magyar színésztársaságnak már kitűnő tagja, e félszázad alatt sok vidám órákat okozott a' hazai közönségnek. Mint vallásához buzgó, vidám társalgó s mindent megbecsülő ártatlan jellemű ember, a' közönség becsülését élte végéig birta. Hideg tetemei a' temetőkapu melletti szállásáról egy könyörgés s halotti beszéd után dec. 4-én — csütörtökön — délelőtti 11 órakor a köztemetőbe fognak kísértetni.

Minden rendben lévők kéretnek, a közönségnek éltnek temetési tisztességét jelenléteikkel diszesíteni.

Kolozsvár, 1845. dec. 3.»

Jancsó természetes, vad zseni volt, aki kétségkívül kimagasló fordulópontját képezhetné színészetünk fejlődése történetének, ha a viszonyok folytán nem kedvetlenedik el és érintkezésbe jöhetett volna a fővárossal, szellemi életünk gócpontjával. Harminc évig pontosan naplót vezetett élete minden nevezetesebb epizódjáról, mely igen becses kor- és színészettörténeti emlék. Jancsó Pál arról volt híres, hogy nagyon szeretett rögtönözni — de mindig a jó ízlés határain belül. Nagy művész volt, amiről a »Honderű« is tanuskodik, midőn így ír róla: »Ha Molière a frank művészi történetben halhatatlan Jancsó Pál is az a magyarban.« Érdekes sírfelirata így szól: »Jancsó Pál jeles színész nyugszik itt; úttörő volt s élte tapsok között folyt; s habár különö c kedélye mogorva volt, a színpadon bohózatot vitt. A bús magyart gyakran felderítette; csak egyszer szomorította meg hazáját, midőn elhagyta színpadi pályáját, s küzdelemteljes